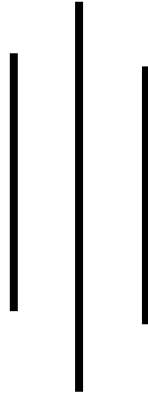

सोह्रौँ गाउँ सभामा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम

धवलागिरि गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
मुना, म्याग्दी

२०७९/०३/१०

गाउँसभाका सभाध्यक्ष ज्यू,
गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

१. धवलागिरि गाउँ कार्यपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गरिरहदा म गौरव व्यक्त गर्दछु । विभिन्न राजनैतिक आरोह अवरोह पार गरेर अहिले हामी समृद्धि र समुन्नतिको यात्रामा अगाडि बढिरहेका छौं । राष्ट्रियता, स्वाधिनता, सामाजिक न्याय, समानता र सम्मृद्धि हासिल गर्न, संघीय शासन प्रणाली कायम गर्न विभिन्न समयमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने वीर सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली व्यक्त गर्दछु । यस महत्वपूर्ण अवसरमा देशमा भएका विभिन्न आन्दोलनमा निरन्तर लागि रहने योद्धाहरुप्रति सम्मानका साथै मुलुकको राजनीतिक, आर्थिक एवम् सामाजिक सबलीकरणका लागि नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नुहुने राजनैतिक शिखर व्यक्तित्व, अग्रज नेताहरु प्रति हार्दिक सम्मान प्रकट गर्दछु ।
२. नेपालमा दशकौंको संघर्ष र बलिदान पछि नेपाली जनताले आफैँले चुनेका प्रतिनिधिहरुबाट संविधान निर्माण गरी आफूले चाहेको शासन र विकासमा सहभागी हुने अवसर मिलेको छ । नागरिकले देख्न सक्ने, छुन सक्ने, अनुभव गर्न सक्ने, सजिलै भेट्न सक्ने पहुँचमा रहेको स्थानीय सरकार भएको हुँदा विकासमा नागरिकको सार्थक र जीवन्त सहभागिताको सुनिश्चितता गर्न सकिएको छ । संघीयता कार्यान्वयनपछि स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचन सफलतापूर्वक सम्पन्न भई जनप्रतिनिधिहरुले कार्यभार सम्हालिसकेको अवस्था छ ।
३. राज्यको शासकीय स्वरूप तीन तहमा पुर्नसंरचना गरी तीन वटै तहका सरकारबीच समन्वय र सहकार्य गर्दै स्रोत साधनको प्रबन्ध गरी विकासका कार्यक्रमहरु अगाडि बढिरहेका छन । स्थानीय सरकारका बजेटका स्रोतहरु मूलतः संघीय सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान रकम, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, सशर्त अनुदान रकम, विशेष अनुदान रकम र गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त यस्तै प्रकृतिको रकम हाम्रो स्थानीय संचित कोषको प्रमुख आधार हो । आफ्नै स्रोतको राजश्व र गैर कर राजश्वको हिस्सा हाम्रो बजेटमा

न्यून रहेको छ । स्थानीय राजस्व प्राप्ति र परिचालनको हिस्सा कम रहेको र सशर्त अनुदानको हिस्सा बढी भएको अवस्थामा स्थानीय विशिष्ट समस्याहरू समाधान गर्न कठिन रहेको परिप्रेक्ष्यमा सबै क्षेत्रमा समुचित एवं समन्यायिक हिसाबले सम्बोधन गर्न सकिएको अवगत गराउदछु ।

४. गाउँपालिकाको संचित कोषलाई स्थानीय आवश्यकता र प्राथमिकतामा आधारित भई प्रयोग गर्न उच्चतम प्रयाश गरिएको छ । धवलागिरिलाई साझा भुगोलको रूपमा लिई नागरिकहरूलाई भएका कठिनाई, परेका समस्यालाई केन्द्रमा राखि सबै घर, बस्ती, टोल र वडालाई सिक्रीबद्ध गरी समग्र धवलागिरिको विकास गर्ने सोच बजेटमा राखिएको छ । आर्थिक रूपले विपन्न तथा सीमान्तकृत समुदायमा लक्षित कार्यक्रमहरू पुऱ्याउने प्रयाश गरिएको छ । सेवाप्रवाह छिटो र सहज भएको छ। आयआर्जन, उद्यम विकास, स्वरोजगार र रोजगारीका अवसरहरू वृद्धि भई नागरिकको दैनिक जीवनयापनमा सहयोग पुगेको छ । समावेशी विकास, समन्यायिक विकासको प्रतिफल सबै नागरिकहरूले उपयोग गर्ने अवसर मिलेको छ । लक्षित समुदाय, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अल्पसंख्यक समुदायको आत्मसम्मान, आर्थिक विकास, सीप विकासको क्षेत्रमा सहयोग पुगेको छ । दीगो विकास लक्ष्य, नेपालको पन्ध्रौँ पञ्चवर्षीय योजना, गाउँपालिकाको गुरुयोजनाले तय गरेका सोच र उपलब्धी हासिल गर्ने तर्फ गाउँपालिका क्रियाकलापहरू अगाडि बढेका छन् ।

५. हामि सार्वभौम जनतावाट निर्वाचित भएर आएको डेढ महिना पूरा हुदैछ । हामी निर्वाचित भएर स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्न आउदै गर्दा गाउँपालिकाको पूर्वाधार, सडक यातायात, विद्युतीकरण, खानेपानीको सुविधा, सिँचाई, विद्यालयको भौतिक तथा संस्थागत अवस्था, स्वास्थ्य चौकीहरूको व्यवस्थापन र भवनको अवस्था, कृषि तथा पशुपालन, कार्यालयको भौतिक तथा संस्थागत विकास लगायत अन्य क्षेत्रमा अघिल्लो कार्यकालका जनप्रतिनिधिहरूले ५ वर्षको अवधिमा बसाएको जगको स्मरण गर्दै अर्को पाँच वर्षे कार्यकालका लागि दिशानिर्देश गर्नुपर्नेछ ।

६. दिगो भौतिक विकासलाई जोड दिदै सबै वस्ती, वडा र अन्तर पालिका तथा जिल्ला जोड्ने सडक सञ्जालको विकास हुँदैछ । सडकलाई व्यावसायिक र पर्यावरणीय बनाउन जोड दिइएको छ । "कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार र रोजगार : समृद्ध धवलागिरि निर्माणको आधार" हाम्रो दीर्घकालीन सोच पूर्ण हुँदैछ । समग्रमा समृद्ध धवलागिरि, सु:खी धवलागिरिबासी हुदैँ समृद्ध नेपाल, सु:खी नेपालीको राष्ट्रिय लक्ष्य पूरा हुने गरी हाम्रा योजनाहरु कार्यान्वयन भई रहेका छन ।

७. आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्दा मैले गाउँपालिकाले अगाडि सारेको दीर्घकालिन सोच तथा गाउँपालिकाका गौरवका योजनाको कार्यान्वयनलाई जोड दिएको छु । नागरिकका दैनिक आधारभूत आवश्यकता सम्बोधन गर्ने, नागरिकका सामाजिक तथा आर्थिक हित सम्बर्द्धन गर्ने, समावेशी तथा समन्यायिक विकास अगाडि बढाउने तथा दिगो विकासलाई आत्मसाथ गर्ने प्रबन्ध मिलाएको छु । हरित विकासको अवधारणालाई केन्द्रमा राखेर बजेट तथा कार्यक्रमका सबै अवयवहरु अगाडि बढेका छन् ।

८. लेखापरीक्षण प्रतिवेदन:- गाउँपालिकाको गत आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को आर्थिक श्रेस्ता यस गाउँपालिकामा रहेको आ.ले.प शाखाबाट आन्तरिक लेखा परीक्षण र महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट अन्तिम लेखा परीक्षण भई प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त भएको छ । बेरुजु देखिएका योजनाहरु फरफारक गरी फछ्यौट हुने क्रममा रहेका छन् । म.ले.प. बाट प्रारम्भिक रुपमा औँल्याईएका बेरुजुको प्रतिक्रिया समेत समयमा नै पठाई सकिएको छ । बाँकी रहेको बेरुजु फछ्यौटका लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ । गत आ.व.मा देखिएका नीतिगत बेरुजुलाई चालु आ.व.मा नदोहोरिने गरी कार्यान्वयन गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ.व. २०७८/०७९ को संशोधित कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्दछु ।

क) आम्दानी तर्फ

शीर्षक	अनुमानित बजेट	शंसोधित बजेट
वित्तीय समानीकरण तर्फ संघीय सरकार	७,८०,००,०००.००	७,८०,००,०००.००
सशर्त चालु अनुदान संघीय सरकार	१७,९९,१३,०००.००	१७,९९,१३,०००.००
सशर्त पुँजीगत अनुदान संघीय सरकार	२,५०,००,०००.००	२,५०,००,०००.००
राजश्व बाँडफाँड संघीय सरकार	८,२७,८२,०००.००	७,३८,००,०००.००
समपूरक अनुदान संघीय सरकार	९९,००,०००.००	९९,००,०००.००
आन्तरिक राजश्व	२३,००,०००.००	३०,००,०००.००
गत वर्षको मौजदात	१,५३,४५,८२०.००	१०,००,०००.००
प्रदेश समानीकरण गण्डकी प्रदेश	८१,७४,०००.००	८१,७४,०००.००
राजश्व बाँडफाँड गण्डकी प्रदेश	४४,८८,०००.००	३५,००,०००.००

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ.व.को २०७९ जेष्ठ मसान्तसम्मको समीक्षा प्रस्तुत गर्दछु ।

९. चालु आ.व.को जेष्ठ मसान्तसम्म संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण रु. ७,८०,००,०००.०० को (१०० प्रतिशत), राजश्व बाँडफाँड रु. ५,८८,२६,३७२.१८ (७१.०६ प्रतिशत), सशर्त चालु अनुदान रु. १७,८३,३६,०००.०० (९९.१२ प्रतिशत) प्राप्त भएको भएको छ । आन्तरिक आम्दानी रु. २८,८८,७२२ (१२५ प्रतिशत) प्राप्त भई राजश्व असुली लक्ष्यभन्दा बढी भएको छ ।
१०. चालु आ. व. को अन्त्य सम्ममा चालु तर्फ विनियोजित कुल बजेट २८,९३,११,८२०/- (२८ करोड ९३ लाख ११ हजार ८ सय २०) मध्ये रु १८,४१,७१,७२८.२२- (१८ करोड ४१ लाख ७१ हजार ७ सय २८ रुपैयाँ २२ पैसा खर्च भएको छ । पूँजीगत तर्फ

रु.१७,८४,९८,०००।-(१७ करोड ८४ लाख ९८ हजार) मध्ये रु. ७,८१,०५,१८४.४२।- (७ करोड ८१ लाख ५ हजार १ सय ८४ रुपैयाँ ४२ पैसा) खर्च भएको छ । संघ र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त भएका सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदान खर्च गरी बाँकी रहन आउने रकम फिर्ता गर्दा रु. १० लाख मौज्जात रहने अनुमान गरेको छ ।

११. आगामी वर्षको बजेटका उद्देश्यहरु:-

- क. सु:खी, खुसी तथा आफ्नो अधिकार प्रति सचेत र आफ्नो कर्तव्य प्रति जागरुक नागरिक तयार गर्ने ।
- ख. विकासबाट प्राप्त लाभहरुको समन्यायिक वितरण मार्फत सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने ।
- ग. पूर्वाधारको निर्माण गरी गाउँपालिकालाई समुन्नत, सुदृढ, स्वाधीन बनाई समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्रको निर्माण गर्ने ।
- घ. नागरिकका आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति गर्दै जीवनस्तर सुधार गर्ने ।
- ङ. उद्यमशील नागरिकको सिर्जना गर्दै पुँजी निर्माण गरी गाउँपालिकाको आर्थिक वृद्धि गर्ने ।
- च. गाउँपालिकालाई कृषि र शिक्षाको केन्द्रका रुपमा विकास गर्दै दूध,माछा, मासु, फलफूल, तरकारी र खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर बनाउदै हरेक नागरिकलाई स्वरोजगार बनाउने ।
- छ. साधन, स्रोत, अवसर र क्षमताको विकास तथा उच्चतम उपयोग गरी द्रुत आर्थिक तथा मानवीय विकास गर्ने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१२.नेपाल धर्मनिरपक्ष राष्ट्र भएर अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा गरेको प्रतिबद्धता तथा सन्धि सम्झौताहरु, दीगो विकास लक्ष्य, विकासशील मुलुकमा स्तरोन्नति हुने राष्ट्रिय लक्ष्य, नेपालको संविधानमा निर्दिष्ट मौलिक हक तथा नागरिक कर्तव्य, संविधानले विन्यास गरेको स्थानीय सरकारको अधिकार क्षेत्र, नेपालको पन्ध्रौ योजनाले तोकेका

प्राथमिकताहरू, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, आगामी आर्थिक वर्षका लागि संघीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट, गण्डकी प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट, स्थानीय नागरिकको माग, चाहना तथा आवश्यकता, बस्ती, टोल, वडा, विषयगत समितिमा भएका छलफल र प्राथमिकता, विज्ञहरूको सुझाव, गाउँ कार्यपालिकामा भएको साधन स्रोतको उपलब्धता तथा यस गाउँ कार्यपालिकाको आ.व.२०७९।०८० को पारित नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रमुख आधार मानी आगामी आर्थिक वर्षको बजेट निर्माण गरेको छु ।

१३. धवलागिरिको सर्वाङ्गीण विकासका लागि विद्यमान चुनौतीहरू यस प्रकार प्रस्तुत गरेको छु ।

क. भौगोलिक विषमता, जोखिमपूर्ण स्थानको बाहुल्यता

ख. जनसांख्यिक लाभको पूर्ण उपयोग

ग. नागरिक उत्तरदायित्व तथा जिम्मेवारी अभिवृद्धि

घ. युवाहरूको विदेश पलायन

ङ. सबै शासकीय साझेदारहरूको सामाजिक उत्तरदायित्व सिर्जना

च. समग्र शासन प्रकृत्यामा सुशासन कायम गरी पूर्ण नागरिक सन्तुष्टि प्रदान

१४. प्रस्तुत चुनौतीहरूको बाबजुद पनि निम्न सबल पक्षहरूको विद्यमानताले यी चुनौतीहरूको न्युनीकरणमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरेको छु ।

क. जस्तोसुकै महामारी र संकटमा पनि गाउँपालिकाबासीको आत्मबल र धैर्यता

ख. भौगोलिक तथा सामाजिक विविधता

ग. गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा नागरिकको चासो

घ. योजनावद्ध तथा दिगो विकासको आधारशिला तथा मार्गचित्र

ङ. राजनैतिक सहमतीजन्य संस्कारको विकास

च. वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त नविनतम ज्ञान, सीप, प्रविधिको समाज विकासमा उपयोग

- छ. सामाजिक ऐक्यवद्धता, भाइचारा एवं सब्द्राव
ज. गाउँपालिकाबासीमा सकारात्मक सोच र दृष्टिकोण
१५. कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्दा निम्न विषयलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखिएको छ ।
- क. सुशासनको प्रत्याभूति,
ख. नागरिकका आधारभूत आवश्यकताको परिपूर्ति,
ग. दिगो पूर्वाधार निर्माणबाट नागरिकहरुमा सहज सेवाको पहुँच वृद्धि,
घ. सडक, खानेपानी, सिंचाई, जलविद्युत जस्ता प्रमुख पूर्वाधार क्षेत्रको विकास,
ङ. आर्थिक तथा सामाजिक विकासका माध्यमबाट गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान दिने विषयहरु,
च. उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने विषयहरु,
छ. जनताको जीवनस्तर, आम्दानी र रोजगारीमा बढावा हुने विषयहरु,
ज. स्थानीय स्रोत साधन र सीपको अधिकतम प्रयोग हुने विषयहरु,
झ. महिला बालबालिका तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने विषयहरु,
ञ. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणलाई टेवा पुग्ने विषयहरु,
ट. दिगो विकास, वातावरण संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न सघाउ पुऱ्याउने विषयहरु,
ठ. शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत समग्र सामाजिक समावेशीकरण र लैंगिक समानता जस्ता क्षेत्रको पूर्वाधार विकास,
ड. कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, विविधिकरण, यान्त्रिकीकरण र व्यवसायिकीकरण
ढ. पर्यटन तथा सांस्कृतिक पूर्वाधारको विकास तथा प्राकृतिक स्रोत साधनको महत्तम र दिगो उपयोग तथा वातावरण संरक्षण, उद्योगको विकास र विपद् व्यवस्थापनमा शीघ्र सम्बोधन,
ण. बजेट कार्यान्वयनको क्षमता अभिवृद्धि,
सभाध्यक्ष महोदय,

१६. अब म कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गरिएका विषयगत क्षेत्रहरुअन्तर्गतका योजना तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । गाउँपालिकाका प्रस्तुत चुनौती, उद्देश्य र प्राथमिकताको आधारमा रहेर "कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार र रोजगार : समृद्ध धवलागिरि समृद्धिको आधार" भन्ने नारालाई व्यवहारिक रुपान्तरण गर्न धवलागिरि गाउँ कार्यपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

क. **आर्थिक विकास:** सबल सक्षम र समुन्नत धवलागिरिको विकासका लागि आर्थिक विकास अपरिहार्य हुन्छ। आर्थिक विकासको मुख्य शीर्षकमा उद्योग तथा वाणिज्य, कृषि, पर्यटन, वित्तीय क्षेत्र र सहकारी रहेका छन् । उपरोक्त क्षेत्रमा आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु । ५ वर्षे उद्यम विकास रणनीति निर्माणको लागि रु. ५ लाख रुपैयाँ छुट्याएको छु । रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत युवाहरुलाई ग्याबिन जाली बुन्ने तालिम सञ्चालनका लागि रु. १० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

ख. **कृषि:** कृषकहरुलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा उन्नत जातको बीउबीजन वितरण गर्न ५ लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छु । कृषकहरुलाई तरकारी किट वितरणका लागि ५ लाख बजेट छुट्याएको छु । सिँचाइमा टेवा पुऱ्याउन ५० प्रतिशत अनुदानमा स्प्रे वितरणको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु । वडा नं १, गुर्जामा स्याउ खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रमका लागि ३ लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छु । वडा नं २ लुलाडमा माटोको परीक्षण गरी उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन रु. ३ लाख रुपैयाँ बजेट व्यवस्था गरेको छु । वडा नं २ लुलाडमा १० रोपनी भन्दा बढी क्षेत्रफलमा आलु खेती गर्ने कृषकलाई अनुदानको व्यवस्था गरेको छु ।

ग. **पशु सेवा:** पशुचौपायाको रोगको निदान तथा उपचारका लागि पशु सेवा शिविर सञ्चालनको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु । भेटेरेनरी उपकरण खरिदका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु । पशुपंक्षीलाई लाग्ने सरुवा रोग नियन्त्रण

कार्यक्रमको लागि रु. १ लाख ५० हजार रुपैयाँ व्यवस्था गरेको छु । भुस्याहा कुकुरलाई रेबिज रोग विरुद्धको खोप कार्यक्रम सञ्चालनका लागि १ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय

१७. **सामाजिक विकास:** सामाजिक विकासको मुख्य शीर्षकमा खानेपानी तथा सरसफाई, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, शिक्षा, स्वास्थ्य र संस्कृति प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरु समेटिएका छन । यस शीर्षकमा कुल रु. चार करोड सैंतीस लाख तेह्र हजार आठ सय बीस रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरिएको छ । जसअन्तर्गत :

क. **शिक्षा:** विद्यालय सुधार योजना तथा सामाजिक परीक्षण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु । दृष्टिविहीन विद्यार्थीका लागि प्रविधि हस्तान्तरणका लागि २ लाख ५० हजार रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु । नमुना आवासीय होस्टेल व्यवस्थापनको लागि रु. १० लाख रुपैयाँ छुट्याएको छु । अध्यक्ष कप रनिङ शिल्ड प्रतियोगिताको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु । स्थानीय मौलिक भाषा, संस्कृति, कला तथा आर्थिक संभावनाको क्षेत्र समेटी पाठ्यपुस्तक निर्माण गर्न रु. पाँच लाख विनियोजन गरेको छु । कक्षा ८ को परीक्षालाई व्यवस्थित र तथ्यपरक बनाउनको लागि पालिका स्तरमा क्षेत्रगत रुपमा केन्द्राध्यक्ष तोक्री परीक्षा सञ्चालन गर्न रकम विनियोजन गरेको छु । एक विद्यालय, एक कम्प्युटर प्रिन्टर कार्यक्रमको लागि ६ लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छु । SMART SCHOOL परियोजनाको लागि ३ लाख रुपैयाँ बजेट व्यवस्था गरेको छु । ताकम मा.वि.मा इलेक्ट्रिकल ल्याब सामग्री वितरणको लागि रु. २ लाख रुपैयाँ बजेट व्यवस्था गरेको छु । लमसुङ मा.वि. लमसुङमा बालविकास भवन निर्माणको लागि रु. ७ लाख रुपैयाँ छुट्याएको छु । यस गाउँपालिकाबाट १ जना चिकित्सक र १ जना इञ्जिनियर तयार गर्नका लागि छात्रवृत्ति प्रदान गर्न रु. १५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

ख. **स्वास्थ्य:** धवलागिरि गाउँपालिकाका आम नागरिकको स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गरी औषधी व्यवस्थापनको लागि १० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु । "सुनौलो हजार दिनको महिलासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम"का लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरेको छु । ताकम स्वास्थ्य चौकीमा सञ्चालित ल्याबको लागि सामग्री खरिद गर्न रु. ४ लाख विनियोजन गरेको छु । वान हार्ट वर्ल्ड वाइडसँगको साझेदारीमा लुलाङ, मुदी र मराङमा प्रसुति गृह मर्मतको लागि रु. २४ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु । पालिकाभित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूको न्यूनतम मापदण्ड विस्तारका लागि १० लाख रुपैयाँ छुट्याएको छु । मुना स्वास्थ्य चौकीको व्यवस्थापनका लागि १० लाख रुपैयाँ व्यवस्था गरेको छु । "दीर्घरोगीसँग अध्यक्ष कार्यक्रम"को लागि १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

ग. **खानेपानी तथा सरसफाइ:** वडा नं १ गुर्जामा बृहत् गुर्जा खानेपानी योजनाको लागि ५० लाख रुपैयाँ विनियोजन भएको छ । वडा नं ४ को बाँसबोट खानेपानी योजनाको लागि रु. १ लाख ५० हजार रुपैयाँ व्यवस्था गरेको छु । वडा नं ४ मै बगाले खानेपानी योजनाका लागि १ लाख ५० हजार रुपैयाँ छुट्याएको छु । चेचुङमा १ घर १ खानेपानी योजनाका लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु । वडा नं ४ को नाउरामा १ घर १ धारा कार्यक्रमको लागि ३ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

घ. **खेलकुद:** वडा नं ७ को भुमे आ.वि. खेलमैदानको लागि २ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु । वडा नं ५ मा मलम्पार क्लब खेलमैदानको लागि २ लाख ५० हजार रुपैयाँ र भेडीखाल्टा खेलमैदानको लागि २ लाख ५० हजार रुपैयाँ व्यवस्था गरेको छु । खेलकुद क्षेत्रको विकास तथा विस्तारका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

ङ. **लैङ्गिक समानता सामाजिक समावेशीकरण:** महिला तथा घरेलु हिंसा र बाल विवाह न्यूनीकरण सचेतना कार्यक्रमको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

दलित समुदायको सशक्तिकरण, उत्थान र विकासको लागि रु. ३ लाख रुपैयाँ प्रबन्ध गरेको छु । जनजाति समुदायको उत्थानको लागि रु. ३ लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छु । द्वन्द्वपीडित तथा अपाङ्गहरूको लागि जीविकोपार्जन कार्यक्रमको लागि रु. ३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१८. पूर्वाधार विकास: यस क्षेत्र अन्तर्गत उर्जा, भवन तथा सहरी विकास, वैकल्पिक उर्जा र सञ्चार, सडक तथा अन्य पूर्वाधारका क्षेत्रहरू समेटिएका छन । जसअन्तर्गत :

- अ. मराङ वडा कार्यालय भवन निर्माणका लागि संघीय समपूरक अनुदानबाट रु. ५० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।
- आ. वडा नं ४ मुदीमा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माणको लागि प्रदेश विशेष अनुदानबाट रु. ५० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।
- इ. लुलाङमा सामुदायिक भवन निर्माणको लागि रु. ११ लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ई. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम लागत साझेदारीमा सञ्चालन गर्न संघीय सरकारबाट विनियोजित रकम रु. ६० लाख रुपैयाँमा रु. ३० लाख रुपैयाँ थप गरेको छु ।
- उ. लुलाङ गुर्जा मोटरबाटो निर्माणको लागि रु. ४५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।
- ऊ. मल्कबाङ-मलम्पार मोटरबाटो निर्माणको लागि रु. २५ लाख रुपैयाँ प्रबन्ध गरेको छु ।
- ऋ. धवलागिरि गाउँपालिका, वडा नं ४ हलबाङ भिरमा रेलिङ सहितको गोरेटो बाटो निर्माण गर्न रु. १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- लृ. वडा नं ६, मराङमा घर घरमा इन्टरनेट सेवा विस्तारका लागि रु. ६ लाख ५० हजार रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१९. वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन: यस क्षेत्रमा वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन, राहात, उद्धार, पुनर्स्थापना, वातावरण संरक्षण र दिगो विकास लगायतका कार्यका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु । जसअन्तर्गत मुख्यतः

क. विपद् पीडितलाई उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापनाका लागि ३० लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

ख. विपद् व्यवस्थापन आकस्मिक कोषका लागि रु. ६ लाख रुपैयाँ व्यवस्था गरेको छु ।

२०. संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन:

क. यस क्षेत्रमा अभिलेख व्यवस्थापन, नागरिक वडापत्र, मानव संसाधन विकास, सूचना प्रविधि, सुरक्षा व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह, आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण, न्यायिक समिति व्यवस्थापन, राजस्व परिचालन, संस्थागत क्षमता विकास, पुँजीगत सम्पत्तिको सञ्चालन र सम्भार, कार्यालय सामान तथा सेवाहरु, सेवा तथा परामर्श, कार्यक्रम सम्बन्धी खर्चहरु, अनुगमन /मूल्याङ्कन र भ्रमण अन्तर्गत हुने खर्चहरु, स्थिर सम्पत्तिको उपभोग खर्च, सेवा शुल्क आदि समेटिएका छन । जसका लागि ८ करोड ३४ लाख ३० हजार ३ सय ३० रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

ख. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा अन्य विकास साझेदार संस्था सँग सहकार्यमा गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकासका लागि चालू आ. व.मा खर्च हुन नसकेको रकमबाट समपूरक कोषमा बजेट सुनिश्चित गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

सारांश

क्र स	क्षेत्र	व्यय
१	आर्थिक विकास	७८,०८,९८०/-
२	सामाजिक विकास	३,९७,०४,६९०/-

३	पूर्वाधार विकास	८,७३,०५,०००/-
४	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	३६,००,०००/-
५	सुशासन तथा संस्थागत विकास	८,३४,३०,३३०/-
	जम्मा	२२,७८,४९,०००/-

सभाध्यक्ष महोदय,

२१. अब म आगामी आ.व. मा गाउँपालिकाको अनुमानित आय प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।
- क. आगामी आ.व. मा संघीय सरकारबाट: ३७ करोड ६९ लाख ३२ हजार रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु । जसमध्ये:
- अ. वित्तीय समानीकरण अनुदान अन्तर्गत रु. ८,३६,००,०००।- (आठ करोड छत्तीस लाख),
- आ. राजस्व बाँडफाँड अन्तर्गत रु. १०,०२,३२,०००।- (दश करोड दुई लाख बत्तीस हजार),
- इ. सशर्त अनुदान
- क. चालु अन्तर्गत रु. १६,९३,००,०००।- (सोह्र करोड त्रियानब्बे लाख),
- ख. पुँजीगततर्फ
- अ. सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम (९३ वटा) क्रमागत योजनाको लागि रु. ३३,००,०००/- (तेत्तीस लाख),
- आ. विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रमतर्फ प्राविधिक धार विद्यालयको ल्याब व्यवस्थापनको लागि रु. ९,००,०००/- (नौ लाख),
- इ. युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल परियोजनाको लागि रु. ३,००,०००/- (तीन लाख),

ई. परिवार कल्याण कार्यक्रमको लागि रु. ४,००,०००/- (चाल लाख),

उ. बृहत् मुना-मुदी-मराड खानेपानी आयोजनाको लागि रु. १,००,०००/- (एक लाख),

ऊ. राष्ट्रिय ग्रामीण तथा नवीकरणीय उर्जा कार्यक्रमको लागि रु. ८ लाख,

ऋ. झोलुङ्गे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रमतर्फ रु. ८० लाख गरी १,३८,००,०००/- (एक करोड अठ्तीस लाख),

ई. विशेष अनुदानतर्फ: बृहत् गुर्जा खानेपानीका लागि रु. ५०,००,०००/- (पचास लाख),

उ. समपुरक अनुदानतर्फ: मराड वडा कार्यालयका लागि रु. ५०,००,०००/- (पचास लाख)

ख. प्रदेश सरकारबाट रु. २ करोड ४० लाख १७ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु।
जसमध्ये:

अ. वित्तीय समानीकरण अनुदान अन्तर्गत ८६ लाख ३१ हजार,

आ. सवारी साधन कर बापत ५३ लाख ८६ हजार,

इ. समपुरक अनुदान अन्तर्गत पुँजीगततर्फ मुदी-खिबाड मोटरबाटो निर्माण (वडा नं ४) को लागि ५० लाख,

ई. विशेष अनुदानतर्फ स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण (वडा नं ४, मुदी) को लागि ५० लाख ।

ग. आन्तरिक आय तर्फ रु ३० लाख सङ्कलन हुने अनुमान गरेको छु ।

घ. त्यसै गरी चालु आ. व. मा रु. १० लाख नगद मौज्दात रहने अनुमान गरेको छु ।

स्रोतको सारांश

क्र सं.	अनुदानको किसिम	रकम
---------	----------------	-----

१	वित्तीय समानीकरण अनुदान (नेपाल सरकार)	८,३६,००,०००/-
२	राजस्व बाँडफाँड(संघीय सरकार)	१०,०२,३२,०००/-
३	सशर्त अनुदान चालु (संघीय सरकार)	१६,९३,००,०००/-
	सशर्त अनुदान पुँजीगत(संघीय सरकार)	१,३८,००,०००/-
४	विशेष अनुदान (संघीय सरकार)	५०,००,०००/-
५	समपूरक अनुदान (संघीय सरकार)	५०,००,०००/-
६	वित्तीय समानीकरण अनुदान (प्रदेश सरकार)	८६,३१,०००/-
७	सवारी साधन कर बाँडफाँड	५३,८६,०००/-
८	विशेष अनुदान (प्रदेश सरकार)	५०,००,०००/-
९	समपूरक अनुदान (प्रदेश सरकार)	५०,००,०००/-
१०	चालु आ.व को मौज्जात	१०,००,०००/-
११	आन्तरिक आय	३०,००,०००/-
	कुल आय	४०,४९,४९,०००/-

सभाध्यक्ष महोदय,

२२. अब म आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को लागि राजस्व नीति प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।
- क. स्थानीय सरकारको क्षेत्रभित्रका करको दायरा फराकिलो पाउँ आन्तरिक आय वृद्धि गर्न कर तथा गैरकर राजस्वको अधिकतम परिचालन गर्ने नीति लिएको छु ।
- ख. गाउँपालिका भित्र रहेका प्राकृतिक स्रोतहरु रोडा, ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, खनिज लगायतका दहत्तर बहत्तर शुल्क, विज्ञापन कर र मनोरञ्जन कर स्थानीय तहबाट सङ्कलन गरी ग-४-२ बाँडफाँड खातामा जम्मा गरी ६० प्रतिशत स्थानीय तहमा राखी ४० प्रतिशत प्रदेश सञ्चित कोषको खातामा जम्मा हुने प्रावधानलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- ग. आर्थिक रुपमा विपन्न, असहाय, प्रकोप पिडितलाई विपन्न छात्रवृत्ति, विपन्न निःशुल्क उपचार सम्बन्धी सिफारिस दस्तुर छुट गरिनेछ ।

घ. कर सम्बन्धी प्रस्तावको आर्थिक विधेयक, २०७९ र विनियोजनका लागि विनियोजन विधेयक, २०७९ यसै साथ प्रस्तुत गरेको छु। कर सम्बन्धी प्रस्ताव सम्बन्ध २०७८९ साल साउन १ गतेबाट लागू हुने व्यवस्था मिलाएको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्यज्यूहरू,

२३. यो बजेट तर्जुमाका लागि मार्गदर्शन गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष, गाउँसभाका सदस्यहरू, विभिन्न राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाजका व्यक्तित्वहरू तथा पत्रकार जगतबाट प्राप्त सुझाव, सहयोग र सल्लाहप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु।

२४. समृद्ध धवलागिरि निर्माणमा खटिनुहुने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, स्वयमसेवक र राष्ट्रसेवक कर्मचारीको योगदानको उच्च प्रशंसा गर्दै जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, सञ्चारकर्मी, उद्योगी व्यवसायी आदि सबैलाई धन्यवाद दिदै निरन्तर सहयोगको अपेक्षा राख्दछु।

२५. यो बजेटको सफल कार्यान्वयनमा सबै पक्षको पूर्ण सहयोग रहने अपेक्षा गरेको छु। साथै मुलुक भित्र र बाहिर रहनुभएका सबै नेपालीलाई समृद्ध धवलागिरि: सुखी धवलागिरिबासी निर्माणमा हाम्रो सरकारको महान् यात्रामा सहभागी हुन आवाहन गर्दछु।

धन्यवाद।

प्रस्तुतकर्ता

रेशम पुन मगर

गाउँपालिका उपाध्यक्ष

स्थान : गाउँपालिको सभाहल, मुना, म्याग्दी

मिति: २०७९/०३/१०